

Beleidsnotitie Fonds Schiefbaan Hovius

Proloog

In 1843 namen 4 Haagse pastoors het initiatief tot oprichting van het Fonds van Liefdadigheid voor Rooms Katholieken teneinde “te voorzien in de behoeften van arme en verwaarloosde kinderen, die met geen armenkas verzorgd werden “. De notaris die hen daarbij financieel hielp en bij wie in maart 1844 de akte werd gepasseerd heette C.J. Schiefbaan. Hij was regent van het R.K. Weeshuis en stimuleerde de oprichting van het R.C. Fonds. Daardoor zou het financieel mogelijk worden wezen op te nemen, die niet aan de voorwaarden van opneming in het R.K.Weeshuis voldeden. Dat lot trof nl. halve wezen uit gemengde huwelijken, waarvan de katholieke ouder was overleden.

In 1876 was er geen plaats meer voor opvang van deze wezen in het R.K. Weeshuis. Na het overlijden van de heer Schiefbaan in datzelfde jaar schonk zijn echtgenote mevrouw M.E.L. Schiefbaan-Hovius effecten ter waarde van fl. 108.558,-- om de oprichting van een eigen gesticht te bevorderen. Op 30 januari 1878 werd besloten tot de aankoop van de buitenplaats Groenestein met landerijen, 2 herenhuizen, koestal, enz., gelegen aan de Loosduinse Vaart in Den Haag, voor fl. 35.000,-- en fl. 4.470,-- aan kosten. Haagse kinderen werden op deze locatie opgevangen. In de jaren 1883 – 1885 was het nodig om uit te breiden met nieuwbouw van een Meisjesweeshuis. Voor jongens werd nieuwbouw gepleegd in de jaren 1892 – 1893. Scholen en een kapel. Allemaal aan de Loosduinseweg, na demping van de Loosduinse Vaart. In de loop der jaren werden duizenden wezen en halfwezen opgenomen in Gesticht Schiefbaan-Hovius ofwel in Groenestein, zoals het in de volksmond heette.

In 1957 heeft het Fonds de verantwoordelijkheid en exploitatie van Groenestein ondergebracht in de Stichting Groenestein, maar het Fonds van Liefdadigheid was en bleef eigenaar en financier van Groenestein. Omstreeks 1965 waren de gebouwen van Groenestein aan algehele vernieuwing toe. Daarvan werd om een aantal redenen afgezien. Per 1 januari 1967 is de Stichting Groenestein samen met de Stichting Jeugdhuis Don Bosco opgegaan in de Stichting Samenwerkende Katholieke Kinderhuizen 's Gravenhage. Het Fonds van Liefdadigheid heeft grond en opstallen verkocht en beschikte daarmee over een aanzienlijk vermogen, als kerkelijke stichting, onder het gezag van de bisschop van Rotterdam, te besteden aan “verplegen, opvoeden en onderwijzen van bij voorkeur R.K. kinderen, in wier opvoeding om de een of andere reden niet genoegzaam wordt voorzien, een en ander in de ruimste zin genomen”. Met instemming van de bisschop van Rotterdam werd op 10 februari 1988 de Stichting Fonds van Liefdadigheid voor Rooms Katholieken opgeheven en de Stichting Schiefbaan Hovius opgericht, volgens burgerlijk recht, katholiek, maar niet-kerkelijk, waarop de Algemene Bepalingen voor Katholieke Instellingen van de R.K.Kerkprovincie van toepassing zijn. Zie art.15 van de statuten. Op grond daarvan is voor de wijziging en of toepassing van enkele artikelen de toestemming van de bisschop van Rotterdam nodig.

(Notulen, verslagen, correspondentie en financiële stukken van het Fonds van Liefdadigheid 1843 – 1978 zijn ondergebracht bij het Gemeentearchief Den Haag.)

Statutaire doelstelling en financiële steun in het algemeen

De doelstelling van de Stichting Schiefbaan Hovius luidt : “Het Fonds heeft ten doel directe of indirecte hulpverlening aan jongeren, die in geestelijke en/of lichamelijke nood verkeren, een en ander in de ruimste zin genomen. Het Fonds zal hierbij bijzondere aandacht schenken aan samenwerking met katholieke instellingen op dit terrein.”

De opheffing van de Stichting Fonds van Liefdadigheid voor Rooms Katholieken, de oprichting van de Stichting Schiefbaan Hovius in 1988 en deze statutaire doelstelling zijn de formele bevestiging van een feitelijk gegroeide situatie. Het Fonds ontving nog slechts bij hoge uitzondering aanvragen van katholieke organisaties en verzoeken om steun voor groepen van alleen katholieke kinderen. Door de ontzuiling en het opgaan van katholieke organisaties in algemene voorzieningen voor welzijn en zorg, bestonden er steeds minder katholieke instanties. Om recht te doen aan de oprichters en de geschiedenis van het Fonds, is mede op verzoek van het Bisdom Rotterdam in de statutaire doelstelling melding gemaakt van mogelijke steun aan katholieke instellingen.

Aan de statutaire doelstelling van de Stichting Schiefbaan Hovius wordt recht gedaan door – indachtig de motivatie van de oprichters – kinderen te helpen van wie de ouders niet de mogelijkheid hebben om te bieden wat nodig is voor een onbezorgde jeugd en een kansrijke toekomst. Jongeren te steunen, die er niet in slagen zich zelfstandig te redden, door hulp en ondersteuning te bieden. De financiële steun is gericht op preventie, het voorkomen van problemen later door nu te investeren, op leuke en nuttige tijdsbesteding in het dagelijkse leven en op curatie, hulp en steun bij zorgen en knelpunten. Afhankelijk van maatschappelijke ontwikkelingen, economische omstandigheden en overheidsbeleid, zullen beleidsprioriteiten kunnen worden geformuleerd, die richtinggevend zijn bij bestuursbeslissingen over toekenning van steun.

Beleidsprioriteiten

De omschrijving van de statutaire doelstelling is van algemene aard. Het Fondsbestuur spreekt jaarlijks meer concrete aandachtsgebieden af, die als criterium worden gebruikt bij de beoordeling van aanvragen.

Deze aandachtsgebieden worden ontleend aan de observatie van de problematiek van kinderen en jongeren, aan de prioriteiten van landelijk en gemeentelijk beleid, aan het Haagse wijkenbeleid, aan de afspraken in het Convenant van de Gemeente Den Haag, het Haagse Fondsen Overleg en MKB Den Haag, en aan signalen, die via het Haagse Fondsen Overleg van andere fondsen worden ontvangen.

Aandachtsgebieden kunnen een of meerdere jaren gelden. Onverwachte ontwikkelingen en gebeurtenissen kunnen tot een aanpassing van prioriteiten leiden.

De aandachtsgebieden voor het lopende jaar staan vermeld in de bijlage bij deze notitie.

Doelgroep

In de geest van de oprichters en de statutaire doelstelling, richt het Fonds zich op kinderen en jongeren. Mede gelet op de leeftijdsnorm in wettelijke regelingen en voorliggende voorzieningen is de max. leeftijd 24 jaar (in uitzonderingsgevallen 27, leeftijdsgrens in de Participatiewet).

Werkgebied

Het Fonds is van oorsprong op Den Haag georiënteerd en de eerste donateurs verschaffen financiële middelen om voorzieningen voor Haagse kinderen mogelijk te maken. Statutair is nooit expliciet vastgelegd – ook niet in de eerste statuten van het Fonds van Liefdadigheid – wat het werkgebied van het Fonds was en is. Gelet op de oorsprong en de geschiedenis ligt het voor de hand om in principe voor de regio Den Haag (Den Haag, Leidschendam/Voorburg, Rijswijk, Pijnacker/Nootdorp, Wassenaar). Afhankelijk van urgentie, regionale betekenis en banden van Den Haag met andere plekken in de wereld, kunnen ook aanvragen uit de aangrenzende regio's (Delfland, Westland, Leiden), uit andere plaatsen in Nederland of het buitenland in behandeling worden genomen.

Financiële steun op verzoek

Financiële steun kan worden verleend aan organisaties en instellingen, die initiatieven ondernemen t.b.v. de doelgroep op de preferente aandachtsgebieden, er van uitgaande, dat die steun redelijkerwijs niet kan worden verwacht van de ouders of van wettelijke verzekeringen of voorzieningen die worden getroffen door de centrale overheid of de gemeente.

Voor wat betreft vakantieactiviteiten draagt het Fonds jaarlijks bij aan het gezamenlijke budget, dat door samenwerkende Haagse Fondsen wordt opgebracht voor het Jeugdvakantieloket, dat op initiatief van Fonds Schiefbaan Hovius in 2009 tot stand is gekomen. Het Fonds draagt ook jaarlijks bij aan de persoonlijke financiële ondersteuning, die door de Stichting Samenwerkende Sociale Fondsen Den Haag wordt verstrekt.

Aard van de financiële steun

Financiële steun wordt verstrekt ter dekking van exploitatiekosten in een of meerdere jaren en/of voor de eenmalige aanschaf/investering wat betreft inventaris/hulpmiddelen/etc.

Eigen projecten en/of activiteiten van het Fonds

Het Fonds heeft in het verleden ook op eigen initiatief projecten en activiteiten geëntameerd en gefinancierd. Zo is na een principebesluit in 1978 van het toenmalige Fondsbestuur over eigen initiatieven en na een verkenning van de Haagse situatie in 1980 het project Laakkwartier/afstemming dienstverlening consultatiebureau-kinderdagverblijf/clubhuis Molenwijk gelanceerd voor een periode van ruim 5 jaar.. Daarna zijn door het Fonds de gehandicaptenvoorzieningen voor kinderen in Den Haag verkend en is besloten om het Tytylcentrum voor een aantal jaren financieel te ondersteunen. Medio negentiger jaren is er voor gekozen om samen met International Child Development Initiatives het Children in Surinam Program op te zetten en financieel te steunen, parallel aan projecten en activiteiten van de gemeente Den Haag in Suriname (1997 – 2009). In die periode is ook op initiatief van het Fonds het jeugdbeleid in Den Haag in kaart gebracht door de publicatie van “Jong in

Den Haag “financieel mogelijk te maken. In 2001 is deze studie aangeboden aan de toenmalige wethouder jeugdzaken Jetta Klijnsma.

Met deze bijzondere programma's zijn substantiële bedragen gemoeid geweest, vaak over een langere periode. Deze uitgaven kwamen bovenop de uitgaven voor de reguliere aanvragen. In de praktijk zijn reguliere aanvragen nooit geweigerd vanwege de uitgaven voor de bijzondere programma's en activiteiten.

Zoals tot nu toe, zo zal het ook in de toekomst mogelijk zijn, dat het Fondsbestuur eigen activiteiten ontwikkelt of zelf op zoek gaat naar steun voor bijzondere initiatieven. Een voorbeeld daarvan zou kunnen zijn om samen met andere Fondsen de verantwoordelijkheid te nemen voor (tijdelijke) projecten. De medewerking van het Fonds aan de plannen van Boschuisen en Fonds 1818 om te komen tot de Stichting De Toekomst 2.0 is daar een voorbeeld van.

Beschikbare financiële middelen

In principe wordt de toegekende steun en de financiering van eigen initiatieven van het Fonds betaald uit de opbrengst van het vermogen. Als die opbrengst niet toereikend is gelet op de aandachtsgebieden in een bepaald jaar en de aanvragen ter zake, dan kunnen uitgaven ten laste van het vermogen worden gebracht. Dat besluit is al in 1978 door het toenmalige bestuur genomen.

Governance/Bestuur

Het Fonds wordt bestuurd en beheerd door een bestuur bestaande uit vrijwilligers. Het heeft geen eigen bureau en geen personeel in dienst. De bestuursleden stellen hun deskundigheid, ervaring en tijd beschikbaar zonder daarvoor een honorarium te ontvangen. Wat betreft onkostenvergoedingen, ontvangen de secretaris en de penningmeester een vast bedrag per jaar.

Overleg en afstemming met de andere Fondsen in Den Haag draagt bij aan goede afwegingen bij de besluitvorming. Daarvoor zijn actieve deelname in het Haagse Fondsen Overleg HAFO en tussentijdse contacten met afzonderlijke Fondsen nuttig over de situatie in Den Haag en de ervaringen van de collega-fondsen. De bestuursleden van Fonds Schiefbaan Hovius maken daar met elkaar afspraken over.

Governance/Bestuurssamenstelling

In de statuten is geregeld, dat het Bestuur uit tenminste 5 leden bestaat en dat de maximumleeftijd 72 jaar is. Bestuursleden worden aangezocht op basis van hun kennis en ervaring met kinderen- en jongerenbeleid in het algemeen en hun kennis van de Haagse situatie wat betreft bevolking, wijken, sociale voorzieningen, gemeentelijk beleid en Haagse instellingen.

Statutair is geen maximumzittingstermijn geregeld. Na elke 4 jaar bestuurslidmaatschap treedt een bestuurslid af. Hij/zij is herbenoembaar. Het Bestuur beslist daar over op basis van het vereiste profiel en de gewenste kennis en ervaring.

Het rooster van aftreden van de nu zittende bestuursleden van het Fonds is bijgevoegd als bijlage 2.

Governance/Nevenfuncties

Bij het werven van nieuwe bestuursleden wordt gezien of nevenfuncties een belemmering zijn voor een bestuursfunctie i.v.m. belangentegenstellingen. Zittende bestuursleden melden nieuwe nevenfuncties, zodat het bestuur kan beoordelen of er sprake is van belangenverstremming, en zo ja, wat dat dan betekent voor de positie van het betreffende bestuurslid.

Governance/Begroting en Jaarverslag incl. Jaarrekening

In het laatste kwartaal van een jaar legt de penningmeester de begroting van het nieuwe jaar ter goedkeuring voor aan het bestuur. Halverwege het jaar informeert de penningmeester het bestuur over inkomsten en uitgaven tot dat moment en over de verwachtingen wat betreft de tweede helft van het jaar. In de eerste helft van het nieuwe jaar ontvangt het bestuur de jaarrekening met een accountantsverklaring en is decharge van de penningmeester aan de orde.

Behalve een jaarrekening wordt ook een beknopt jaarverslag gemaakt van het gevoerde beleid ter zake steunverlening, ontwikkelingen in de problematiek van kinderen, tieners en jongeren, ervaringen met instanties aan wie steun is verleend en aandachtspunten voor het te voeren beleid in het lopende en komende jaar.

Governance/Openbaarheid/Publieke verantwoording

Het Fonds gaat zich presenteren via een eigen website. Op die website wordt uitleg gegeven over doelstelling en werkwijze. Het aanvraagformulier dat wordt aangekoppeld voldoet aan de afspraken die met de Samenwerkende Haagse Fondsen zijn gemaakt over de 1-formulier aanpak. Op de website wordt ook verslag gedaan van de verleende steun. Op de website is de informatie opgenomen die is voorgeschreven wat betreft publieke verantwoording om voor de ANBI-status in aanmerking te komen.

Bijlage 1 **Aandachtsgebieden 2016**

Kinderen en tieners : probleemgezinnen, achterstandswijken, onbezorgd spelen en opgroeien, thuis en in de buurt, vrije tijd en vakanties (o.a. via Jeugdvakantieloket), sport, cultuur, onderwijs en leerplicht, en financiële steun op aanvraag van ouders (via Stichting Samenwerkende Sociale Fondsen)

Tieners : omgaan met geld, leerplicht en beroepskeuze, huiswerkbegeleiding, extra aandacht voor achterblijvers en voor talenten.

Jongeren : werkloze jongeren, zwervers en daklozen, schuldproblematiek, eigen projecten van jongeren.

Actualiteit : kinderen van vluchtelingen en jongeren onder de vluchtelingen.

Bijlage 2 **Rooster van aftreden**

2016 Wilbert Stolte

2017 Anja Overhoff

Harry Hendriks

2018 Victor Kleyweg

2019 Marjan Venema

Marianne Schrijver